

מפתחות

רשימת ערכי המפתחות

אונס ומפתה	עדי מלקות שהוזמו
אין אדם עושה עצמו רשע	עדי איסור שהוזמו
בושת	עדי שור הנסקל שהוזמו
גוי בן נח	יכיר
גלות	ילפותות
גניבה וגזילה	כהונה
גרמא וגרמי	כופר
דבר שבערוה	מודה בקנס
הזמה	מוציא שם רע
מהות עונש כאשר זמם, ודברי רבי עקיבא	מזיק
שעדים זוממין קנסא הוא	מיגו
דיני העד	מיתות בית דין
דיני ההזמה	מלקות
כאשר עשה	עונש מלקות
למפרע הוא נפסל	לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו
הזמה והכחשה	לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד
הלאו של לא תענה	ממזר
דינים שונים	סוטה
יכול להזימה	עבד כנעני
יכול להזימה בציורים שונים של עדות	עבד עברי
בדיני התורה	עד אחד
עדי בן גרושה ובן חלוצה שהוזמו	עדות
עדי גלות שהוזמו	כללי
עדי כופר שהוזמו	המצוה להעיד והלאו של לא תענה
עדי חיוב קרבן שהוזמו	אין עד נעשה דיין (ובית דין שראו)
שעדים זוממין אינם נמכרין בעבד עברי	פסולי עדות
המחלוקת בין רבי מאיר וחכמים בעדי	נמצא אחד מהם קרוב או פסול כולם
ממון שהוזמו	פסולים
עוד בענין עדי ממון שהוזמו	עדים ששיקרו
עדי קנס שהוזמו	

קנס	עובר ירך אמו
קרבן חטאת יחיד	צדקה
ראוה מדברת	פסולי עבודה
רוצה	צדקה
שכר ועונש	קידוש החודש
תרומות ומעשרות	קים לי' בדרכה מיני'

מפתחות

אונס ומפתה

דרכים שונים בגדר זכות האב וזכות הבת:
 א', הדרך שהזכות לתבוע את הבועל שייכת
 להאב, ואם הוא מת הבת מקבלת את
 הזכות ממנו. ב', הדרך שגם לה יש זכות
 עצמית לתבוע, רק שבקטנה או נערה האב
 קודם. ג', הדרך שהיא זאת שעומדת בדיון
 וזוכה בהקנס רק שאח"כ האב זוכה את
 הקנס ממנה. ד', הדרך שרק לה יש זכות
 לתבוע, רק שיש להאב זכות על דינה, והוא
 הבעלים על הזכות שלה. ה', הדרך שיש
 לה זכות עצמית לתבוע, אבל הזכות שלה
 מתחילה רק אחרי מיתת האב. ו', הדרך
 שיש לה עכשיו זכות עצמית על הזמן
 שלאחר מיתת האב או בגרות.
 ע"ח (קטע ראשון ולהלן שם).

אין אדם עושה עצמו רשע

הסוברים שכשהוא אומר דרך תשובה הרי
 הוא שפיר משים עצמו רשע.
 ל'.

בענין למה צריכים פסוק לומר שמודה
 בקנס פטור, תיפוק לי' משום שאמע"ר.
 כ"ט (קטע "מיהו י"ל").

בושת

שאינ חיוב שבועה על בושת.
 ק"ו (בסוף האות).

גוי בן נח

בענין אם מה שהתורה מענישה הרי זה בגלל
 הרצון והמחשבה והכוונה לעבור, רק
 שהעמידה תנאי דבעינן שיעשה מעשה,
 ולפ"ז מה שאינה מענישה על המחשבה
 גרידא בלי מעשה הרי זה בגדר חידוש, או
 האם התורה מענישה תמיד רק בגלל המעשה

שנעשה, ואדרבה מה שהיא מענישה גוים על
 המחשבה לחוד הרי זה בגדר חידוש.
 ל"ו.

גלות

שרוצח חייב גלות על פי עצמו אבל צריכים
 פסק דין על זה.
 י"ב, כ"ט (קטע "מיהו י"ל" ולהלן
 שם).

בענין אם גלות היא בגדר מעשה של כפרה
 או בגדר עונש.

כ"ט (קטע "מיהו נראה" ולהלן
 שם), מ"ט (קטע "ב"י" וקטע "ישוב
 הקשה" וקטע "ולפי הביאור
 הזה"), ג'.

הדרך שאין שום חיוב על הרוצח ללכת
 לעיר מקלטו, לא מדיני אדם ולא מדיני
 שמים, רק שאם אינו הולך, יכול גואל הדם
 להורגו.

ל', ג' סק"א (קטע "וקושיית
 הרמב"ן").

הדרך שהכפרה היא על ידי מיתת הכהן
 גדול ולא על ידי מעשה הגלות.
 ג' סק"ב סק"ג.

בענין מה שכתבו תוס' שאם עדים מחייבים
 אותו גלות הרי הוא יכול לומר מזיד הייתי.
 כ"ח, כ"ט, ל'.

בענין דברי רבי עקיבא שרשות ביד גואל
 הדם להרוג את הרוצח שיצא מעיר מקלטו,
 וכל אדם נהרג עליו, והגירסא שכל אדם
 אין חייבין עליו.

ג' סק"א (קטע "והנה הגאון רא"ז"
 ולהלן שם).

גניבה וגזילה

בענין היכא שהוא גוזל חפץ ששוה מנה,
 האם הוא עובר רק פעם אחת בלא תגזול,
 או האם יש מנין לאוין כמנין הפרוטות שבו.
 ד' (קטע "ואע"פ שכתבנו").

גרמא וגרמי

שיטות הראשונים בענין מה נקרא גרמא ומה נקרא גרמי.
י"ט, כ"א.

בענין שהיכא שהודו העדים ששיקרו במה שחייבו את הנתבע הרי הם חייבים לשלם את מה שהפסידו. ובענין היכא שאפשר לגבות מן התובע ולהחזיר את הכסף שזכה בו, האם עושים כן.
ס"ב, ס"ג.

בענין אם המודה בחיוב גרמי פטור משום דחשיב מודה בקנס.
ס"ג.

דבר שבערוה

שלהעיד שכהן הוא בן גרושה נחשב עדות על דבר שבערוה.
ב' סק"א.

דברי הירושלמי שבן גרושה פסולו בבית דין.
ב' סק"ה.

בענין אם בעדות בן גרושה צריכים עדות בפני הבעל דין.
ב' סק"ה, ד' (קטע "ובדברינו").

דברי האב"מ והמחנה אפרים שגם הרמב"ם שסובר שע"א נאמן להעיד על אשה שהיא זונה ואסורה לכהן הרי הוא מודה שלאחר שכבר נשאת לכהן צריכים שנים.
ב' סק"ד (קטע אחרון).

דברי התוס' רי"ד שלהעיד על אשה שהיא גרושה או זונה או שנשבת לפוסלה מן הכהונה הרי זה בגדר דבר שבערוה, והסוברים דלא חשיב דבר שבערוה.
ב' סק"א, ג'.

דברי הש"ש בדעת הרמב"ם שרק פסול מלידה בעי שנים כי חזינן מ"יכיר" שרק האב נאמן, אבל לומר שנתגרשה או נתחללה לא בעי שנים, ודברי הקצה"ח שרק פסול מלידה חשיב דבר שבערוה.
ב' סק"א סק"ב, ג'.

דברי המחנה אפרים שלקבוע מהות הגברא צריכים שני עדים.
ב' סק"ג.

בענין אם בדבר שבערוה צריכים שני עדים גם כשאין מעידים כנגד חזקה (דברי המהרי"ק שרק כשמעידים נגד חזקה, והשגת הש"ש).
ה' (קטע "עוד יש להוכיח").

הזמה

מהות עונש כאשר זמם, ודברי רבי עקיבא שעדים זוממין קנסא הוא

בענין אם העונש של כאשר זמם הוא עבור הזממה שזמם נגד חבירו, רק שגזרה בתורה שמענישין אותו רק אם זמם בדרך עדות, או האם העונש הוא עבור עצם העובדא שהעיד שקר.
ל"ד.

בענין אם החיוב של כאשר זמם הוא משום דחשבינן כאילו כבר עשה.
נ"ז, ק' (קטע "והנה אם נאמר"), ק"ו (קטע ראשון).

בענין אם היסוד של ועשיתם לו כאשר זמם הוא שמסתכלים על העדים עצמם כמחללי שבת או רוצחים במציאות, או האם התורה אמרה לתת להעדים הדין שרצו להחיל על הנידון בלי להסתכל שהדבר הוא כן במציאות אצל העדים, או האם הוי סתם הטלת עונש ותוכן העונש הוא שיעשו להם מה שרצו לעשות אבל בלי לומר שהם מקבלים את החיוב שרצו להחיל עליו.
ט' (קטע "מיהו י"ל", וקטע "ועכ"פ", וקטע "גם י"ל שיסוד הדין"), כ"ז (קטע "קושיא ג'"), נ"ד סק"ב, נ"ה (קטע ראשון), נ"ז.

בענין אם כל הציורים של כאשר זמם הם שם אחד של עונש, דהיינו שם של ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו, או האם כל ציור קובע שם עונש לחודי.
צ"ו.

בענין אם הסברא הפשוטה היא שעדים זוממין ממונא הוא כחכמים או קנסא הוא כרבי עקיבא.
נ"ז.

דברי הפני יהושע שלפי חכמים התשלומין הם בגדר כפרה.
ק"ו (קטע ראשון).

דברי התוס' שאנץ שהציור המקורי שבו אמר רבי עקיבא שעדים זוממין קנסא הוא הרי זה היכא שאחרי שהוזמו בב"ד חזרו והודו, ודברי התוס' רי"ד שהציור הוא היכא שהודו לפני שהוזמו.
נ"ו סק"ד סק"ו.

מה שציידד רעק"א שאע"פ שלפי רבי עקיבא היכא שהודה שהוזם בב"ד פלוני הרי הוא פטור אפילו אם אח"כ באו עדים שהוזם בב"ד פלוני, אבל אם הוזם פעם שני בהב"ד השני, דהיינו שבאו שם עדים ואמרו עמנו הייתם, הרי הוא חייב, כי על ההזמה החדשה הזאת לא הודה מעולם.
נ"ו סק"ה.

בענין הסוברים שעדי ממון שהוזמו לאחר שכבר שילם הבעל דין חייבים בכאשר זמם אפילו אם אי אפשר להחזיר את הממון כי לא אמרינן בממון כאשר זמם ולא כאשר עשה: למה בכה"ג חשיב בגדר קנס לפי רבי עקיבא הלא אינו בגדר "יותר ממה שהזיק".
ס"ז.

דיני העד

בענין אם כשמוזמים עדים הרי הם נחשבים בעלי דבר.
צ"ז (קטע "ומצד הסברא"), ק"ח
(קטע "וכן יש לפרש" וקטע
"ועכ"פ התיו"ט"), קי"ב, קי"ג
(קטע "והנה אם נאמר" ולהלן שם).

דיני ההזמה

הסוברים שדין הזמה אינו רק על עמנו הייתם, אלא ה"ה לכל היכא שנתברר ששיקרו.
נ"ט סק"ד סק"ז.

דברי התומים שהיכא שהמוזמים אומרים אנחנו היינו עמכם בהמקום שאמרתם אבל לא ראיתם הרי זה בגדר הזמה.
ק"ט סק"א.

דברי רבינו יונה התמוהים שהיכא שהמוזמים אומרים המלוה או הלוחה הי' עמנו במקום אחר הרי זה בגדר הזמה.
ק"ט סק"ב.

הדרך שהעדות של המוזמים הרי היא מעצם גורמי החיוב של כאשר זמם ולא רק הדרך איך מבררים שהיו במקום אחר.
נ"ו סק"ד.

בענין שעדים זוממין חייבים בלי התראה.
פ"ז.

"אין העדים נעשין זוממין עד שיגמר הדין על פיהם": בענין אם הם נפסלים ולוקין משום לא תענה גם אם הוזמו קודם שנגמר הדין על פיהם.
צ"ז, קי"ג.

"אין העדים נעשין זוממין עד שיגמר הדין על פיהם": גרר גמר דין לענין זה (הסברא שאפילו אם אח"כ נתברר שבאמת לא הי' גמר דין, אבל בכל זאת הרי הם נעשים זוממין כי מיקרי שהגענו למצב של נפש תחת נפש, ומספיק בכך).
קי"ד.

שאפשר להזים עדים אפילו אם קודם ההזמה אמרו עדות שקר העדנו, וכן אפילו אם הדין הי' שהם יכולים לחזור ולהעיד ולעקור את עדותם, ואע"פ שע"ז מתבטל הגמר דין, אבל מספיק בזה שבשעתו הי' כאן גמר דין.
נ"ט סק"ו.

בענין הציור של אסהידו תרי בחד ותרי בחד.

קי"ג (קטע "ועי' בערל"נ" ולהלן שם).

כאשר עשה

דברי הרמב"ן שהטעם למה פטורים על כאשר עשה הרי זה משום שכיון שנהרג חזינן שכך הי' רצון הקב"ה שהרי כתוב אל-הים ניצב בעדת א-ל.
קט"ו.

שהדין של "ולא כאשר עשה" אינו רק שצריכים להזים את העדים לפני ביצוע הדין על הבעל דין, אלא גם אם הזימו אותם קודם ביצוע הפסק דין, אבל אם מאיזה טעם שהוא המשיכו לבצע את הפסק דין (כדת וכדין, עיי"ש הציור), הרי זה מתהפך להיות בגדר כאשר עשה. נ"ט סק"ד.

שעדים שזממו לחייב ממון והוזמו מקבלים את העונש של כאשר זמם אפילו אם הוא ציור של כאשר עשה, דהיינו שכבר הוציאו ממון מהבעל דין. כ"ד, ס"ז (קטע "והנה נראה").

שיטת הרמב"ם שעדים שזממו להלקות והוזמו מקבלים את העונש של כאשר זמם אפילו אם הוא ציור של כאשר עשה, דהיינו היכא שכבר הלקו את הבעל דין. כ"ד, ק' (קטע "מיהו יש ליישב"), קט"ו.

בענין אם גם בעדי קנס שהוזמו אמרינן כאשר זמם ולא כאשר עשה. ק' (קטע "מיהו לפ"ז").

קושיות המפרשים שבעדי בן גרושה, ועדי חזקת ג' שני חזקה, ועדי שן ועין, הרי זה תמיד ציור של כאשר עשה. כ"ד, צ"ז (קטע "והצל"ח").

בענין אם אע"פ שהדין של כאשר זמם אינו נוהג בהציור של כאשר עשה אבל הרי הם נפסלים ולוקין משום לא תענה. צ"ז (קטע וגם לענין התנאי" ולהלן שם), קי"ג.

למפרע הוא נפסל

ביאורים שונים בהמחלוקת בין אביי ורבא אם עד זומם למפרע הוא נפסל או מכאן ולהבא הוא נפסל (וביאור עד זומם חידוש הוא, ובענין למה מאמינים את המזימים). צ"ז (קטע "ומצד הסברא"), ק"ח (קטע "ועכ"פ התיו"ט"), קי"ב, קי"ג (קטע "והנה אם נאמר").

הזמה והכחשה

בענין מה שהביאו שהרמב"ם סובר שהיכא

שע"י ההזמה נעשה גם הכחשה בגוף העדות, אין דנין דין הזמה אלא דין הכחשה. י"ג (קטע "ב.י"), ק"ח, ק"י, קי"א.

הלאו של לא תענה

דברי הרמב"ם שעדי קינוי וסתירה שהוזמו לוקין. ע"ד סק"ב.

דינים שונים

דברי הר"י בתוס' שהיכא שזממו לעשות לאחיו שני דברים לא אמרינן קלב"מ כיון שזממו לעשות את שני הדברים. ע"ב, ע"ג, ע"ד.

בענין עדי הבעל שהוזמו נהרגין ואין משלמין ממון. ע"ג.

בענין עדי האב שהוזמו נהרגין ומשלמין ממון. ע"ג.

דברי הרמב"ם שגם עדי מלקות וממון צריכים הכרזה אחרי שנענשו בכאשר זמם, ודברי רש"י בענין זה צ"ח*.

יכול להזימה

בענין מנלן שצריכים עדות שאתה יכול להזימה. י"ג (קטע "ועי' בקו"ש" וקטע "והנה בענין"), כ"ה (קטע "גם יש להקשות").

בענין אם הטעם למה התורה אמרה שצריכים יכול להזימה הרי זה כדי שיפחדו. י"ג, כ"ו (קטע "והנה כבר כתבנו" ולהלן שם).

הדרך שעדות שאי אתה יכול להזימה אינה לא פסול בהגברא ולא פסול בהגדה, אלא סוף הדין הוא רק שב"ד מנועים מלקבל את העדות.

א' סק"ג (קטע "וביותר נראה" ולהלן שם).

עדי בן גרושה ובן חלוצה שהוזמו

בענין אם עדי בן גרושה שהוזמו לוקין ארבעים או שמונים.
ע"ה, צ"ה (קטע "ונראה שבתחילת").

בענין אם גם המלקות של עדי בן גרושה אין משלשין ביניהם.
ק' (קטע "והנה הפורת יוסף" וקטע אחרון).

בענין קושיית המפרשים שבעדי בן גרושה הרי זה תמיד ציור של כאשר עשה, ע"י לעיל בסק"ד.

בענין המלקות של עדי בן גרושה: האם והצדיקו מגלה שלוקין משום לא תענה אע"פ שהוא לאו שאין בו מעשה, או האם הן מלקות חדשות, ואם הן משום לא תענה האם זה עבור העבירה של עדות שקר או משום הרעה שעשה לחבירו, וכן אם הן מלקות חדשות מוצדיקו יש לחקור כהנ"ל דהיינו האם המלקות הן עבור העדות שקר או משום הרעה לחבירו.

י' (קטע אחרון), כ"ו, כ"ו* (קטע "ומיהו באמת" ולהלן שם), ע', ע"ד סק"א סק"ב, ע"ה, ע"ח (קטע "ובענין מה שנוקט"), פ"ו, פ"ח (קטע "וגם ממה"), פ"ט (קטע "והנה המגין" ולהלן שם), צ', צ"ד (קטע ראשון), צ"ה (קטע "ונראה שבתחילת").

הדרך שכתבו תוס' בריש מכילתין שאפילו כשאי אפשר לקיים כאשר זמם כגון בכך גרושה אבל חשיב יכול להזימה כיון שלכה"פ לוקין.

י"ג, כ"ב (קטע "שוב הקשה הרמב"ן), כ"ג, כ"ו* (קטע "והנה י"ל עוד" ולהלן שם), ע"ב (קטע "והנה לעיל"), ע"ד סק"ב.

דברי התוס' הרא"ש בב"ק בענין מתי סגי במלקות.

י"ג (קטע "ועי" עוד בדברי השט"מ"), כ"ב (קטע "והנה לכאורה גם").

בענין היכא שהזומה גופא מולידה את הסיבה למה מיקרי עשאא"ל אבל לפני שהעיד היו כאן התנאים של "יכול להזימה", האם עדותו מהני או לא.
י"ג (קטע "והנה יש עוד סברא" ולהלן שם).

דברי התומים שמספיק בזה שהי' יכול להזימה בשעת ההגדה אפילו אם אח"כ נתהפך להיות אינו יכול להזימה וכגון כשהבעל דין הודה אחרי ההגדה, ודלא כהיש"ש.

כ"ט (קטע "והנה להלן"), ל"א (קטע "והנה הים של שלמה" וקטע "מיהו באמת"), צ"ח.

הסברא דחשיב אינו יכול להזימה רק כשהוא משום סיבה בגוף העד או הגדתו אבל לא היכא דהוי משום סיבה צדדית כגון הא שאין דנין עדים זוממין בזה"ז.
י"ג (קטע "והנה לכאורה" ולהלן שם).

יכול להזימה בצעירות שונים של עדות בדיני התורה

בענין אם דבר שבכורה צריכים עדות שאתה יכול להזימה, ודברי הנו"ב שבדבר שבערוה אין צריכים עדות שאתה יכול להזימה אפילו מדאורייתא.
א', ב' סק"ד.

בענין אם עדים על דבר שבערוה צריכים דרישה וחקירה.
א', ב' סק"ד.

שאפילו אם אין צריכים, אבל אם אמרו זמן ומקום אפשר להזימם ולקיים בהם דין הזמה.
א' סק"א, ב' סק"ד.

בענין יכול להזימה בעדות קידוש החודש, ע"י בערך קידוש החודש - העדות.

הקושיא שהיכא שאמר "פלוגי רבעני לאונסי" הי' צריך להיות נחשב עד שאי אתה יכול להזימו (עיי"ש הטעם).
י"ג (קטע "ב").

הדרך שכתבו תוס' בריש מכילתין שבעדות
בן גרושה לא בעינן יכול להזימה.
א' סק"ב, כ"ב (קטע "שוב הקשה
הרמב"ן"), כ"ה, כ"ו, כ"ט.

בענין למה עדי בן גרושה שהוזמו אינם
צריכים לשלם עבור מה שרצו להפסידו
מתנות כהונה, וכן עבור מה שרצו לחייבו
לשלם עבור מה שכבר אכל (ועי' בערך
פסולי עבודה בסוף סק"א).

ח' (קטע "עוד תי' הרמב"ן" וקטע
אחרון), י"ד - כ"א.

בענין "לו ולא לזרעו" בציור שאין כאן זרע
וכגון בעדים סריסים או היכא שהעידו על
כהן סריס.
ז'.

קושיא על הדרשה של "לו ולא לזרעו".
ב' סק"ה.

"לו ולא לאשתו".

ב' סק"ה, ג' סק"א, ד' (קטע
אחרון), כ"ז (קטע אחרון), ע"ב
(קטע אחרון).

"לו ולא לאמו".

ד'.

"לו ולא לאביו".

ל"ג סק"ב.

בענין מה שאין עושין כאשר זמם לחצאין:
א) היכא שאי אפשר לקיים כאשר זמם
בדבר שהוא עיקר העדות. ב) היכא ששני
הדברים הם על מדריגה אחת. ג) היכא שאי
אפשר לקיים כאשר זמם בדבר שהוא טפל.
וכן אם מה שאין עושין כאשר זמם לחצאין
הרי זה רק כשרוצים לעשות דבר אחד
לחצאין, כגון חלק מהדין של פסול, אבל
לא היכא שמדובר בשני דברים.
י"ח.

דברי הרמב"ן בענין מה שאין עושין כאשר
זמם לחצאין.
י"ז, י"ח.

עוד בענין מה שאין עושין כאשר זמם
לחצאין.

כ"ב (קטע "והנה לכאורה" ולהלן
שם).

בענין אם לפי ההוה אמינא שהוזמין
נעשים הם עצמם בני גרושה (או ממזרים)
האם הם מקבלים גם את הקולות, דהיינו
שמותר להם לישא חללה (או ממזרת).
ט' (קטע "ולפי הדרך" וקטע
"ועכ"פ").

דאיירי באופן שמוחזק לנו שהוא כהן גם
בלא דברי העדים האלו.
ה'.

בענין אם גם עדים שהעידו על כהן שהוא
בן חלוצה והוזמו לוקין מן התורה.
ח' (קטע "גם י"ל").

עדי גלות שהוזמו

בענין מה שאין עושים בהם דין כאשר
זמם.
כ"ט.

עדי כופר שהוזמו

בענין מה שאין עושים בהם דין כאשר זמם.
מ"ט, נ'.

בענין הפסק של הרמב"ם שעדי כופר
שהוזמו לוקין.
נ"א, ע"ד סק"ג.

עדי חיוב קרבן שהוזמו

דברי הרמב"ן על עדים שהעידו שחייב
קרבן והוזמו.
נ"ג.

שעדים זוממין אינם נמכרין בעבד עברי

בענין מה שעדים זוממין אינם נמכרין
בעבד עברי.
נ"ד.

בענין אם הם לוקין.
נ"ד סק"ג סק"ד.

דברי המאירי שהיכא שלית לי' לדידי' ואית
להו לדידהו לא רק שאינם נמכרין אלא גם
אינם צריכים לשלם.
נ"ד סק"ד, נ"ה (קטע אחרון).

המחלוקת בין רבי מאיר וחכמים בעדי ממון שהוזמו

דברי המאירי שמה שרבנן סוברים שעדי ממון שהוזמו משלמין ואינם לוקין הרי זה כשהמלקות והתשלומין הם שניהם על שבאו להפסיד את הבעל דין ממון, אבל כשהמלקות הן בשביל שבאו לפסול את הבעל דין הרי העדים לוקין ואינם משלמין. ט"ו, ט"ז (קטע "והנה עי' במאירי" וקטע "וצ"ל"), נ"א.

שיטת הרמב"ם שגם כשאומרים לאוסרה על בעלה באנו סוברים חכמים שמשלמים ואינם לוקין.

כ"ו* (קטע "ועכ"פ הרמב"ם").

עוד בענין הנ"ל.

ע"ד סק"א.

עוד בענין לאוסרה על בעלה באנו.

ל"ב* (קטע "ועי' בערל"נ").

הדרך שמה שרבי מאיר סובר שלוקין וגם משלמין הרי זה רק כשגם המלקות הן עבור שבאו להפסיד את הבעל דין ממון, אבל כשהמלקות הן עבור שבאו לפסול את הבעל דין הרי העדים משלמין ואינם לוקין. ט"ז (קטע "וי"ל דס"ל להרמב"ן").

עוד בענין עדי ממון שהוזמו

בענין מנלן שעדי ממון שהוזמו צריכים לשלם את הממון דוקא להנידון. ק"ו.

בענין אם נחשב שכל עד חייב את כל הסכום, רק שמשלשין ביניהם, או האם נחשב שכל אחד חייב רק חצי. ק"ז.

בענין למה משלשין בממון (משא"כ במלקות). ובענין עדי ממון שהוזמו ויש רק לאחד מהם ממה לשלם האם הוא צריך לשלם את הכל.

נ"ח, צ"ט (קטע "והנה לכאורה"), ק"ז.

בענין היכא שהעידו רק על פרוטה. ק"ז.

דברי התוס' רי"ד שעדים זוממין שאין להם ממון הרי הם לוקין. ק"ז (קטע אחרון).

הסוברים שאפשר להזים עד אחד בממון בציור של מחויב שבועה ואינו יכול לשלם כיון שהוא מחייב ממון. ב' סק"ב (קטע אחרון).

בענין כאשר זמם ולא כאשר עשה בעדי ממון, עי' לעיל בסק"ד.

עדי קנס שהוזמו

בענין אם עדי קנס שהוזמו משלשין ביניהם או האם כל אחד משלם מלוא סכום הקנס. ק' (קטע "מיהו לפ"ז" וקטע "והנה הפורת יוסף").

בענין אם גם בעדי קנס שהוזמו אמרינן כאשר זמם ולא כאשר עשה, עי' לעיל בסק"ד. ק' (קטע "מיהו לפ"ז").

עדי מלקות שהוזמו

בענין אם גם בעדי מלקות שהוזמו אמרינן כאשר זמם ולא כאשר עשה, עי' לעיל בסק"ד.

בענין אין משלשין במלקות. ק', ק"א, ק"ב (סברת הבית הלוי).

בענין היכא שהנידון הוא אדם חלש והי' אמור לקבל רק חלק מהמלקות, כמה מקבלים העדים. ק"א, ק"ב.

בענין היכא שהנידון יכול לקבל את כל הל"ט אבל העדים הם חלשים. ק"ג.

עדי איסור שהוזמו

דברי הנתיח"מ שבאיסורין, אפילו כשצריכים שני עדים (כגון נגד חזקה), אין צריכים הגדה בב"ד, ואינם מתחייבים בכאשר זמם, ודברי הקובץ הערות שלפ"ז הה"נ שאין פסול קורבה, ודברי הקצה"ח ששפיר מתחייבים בכאשר זמם.

א' סק"א (קטע אחרון), ב' סק"ב סק"ד, ג', ה' (קטע "עוד יש להוכיח").

הדרך שכשכהן בועל גרושה והיא נעשית עי"ז חללה, הרי זה נקרא שגם היא חללה את עצמה (והדרך שנקרא שרק הכהן חילל אותה), משא"כ בנוגע למה שהולד שנולד מאותה ביאה הוא חלל הרי זה נקרא שרק הכהן חילל אותו, ואינו כמו הוולדות שלה שיוולדו בהעתיד שהם חללים מחמת העובדא שנולדו מחללה, והדרך שגם הולד שנולד מאותה ביאה הרי הוא חלל מפני שנחשב שכבר היא עצמה היא חללה בשעת הביאה וממילא הולד נוצר מאשה שהיא חללה.

ל"ה.

בענין אם כהן לוקה מן התורה על חלוצה. ו', ח' (קטע "גם י"ל").

בענין אם חלוצה אסורה משום שהיא בגדר מקצת גרושה.

ו' (קטע "ברם גם את זה").

הדרך שהאיסור שעל האשה הרי הוא בדרך תולדה מהאיסור שעל האיש, וממילא כל היכא שאין איסור על האיש ה"ה שאין איסור על האשה, וכן לכן הרי זה נקרא שרק האיש עושה אותה חללה ולא חשיב שגם היא עצמה עושה את עצמה חללה. ל"ה (קטע "ועכ"פ").

"אמר רבי יהודה כהן גדול באלמנה לוקה שתים, אחת משום לא יקח ואחת משום לא יחלל:

שיטת הרמב"ם שרק כהן גדול באלמנה לוקה משום לא יחלל, וכן שיש לאו של לא יחלל רק על חילול האלמנה ואין לאו של לא יחלל על חילול הנולדים (א"נ ששפיר יש לאו, רק שאין לוקין עליו).

ל"ה (קטע "והנה שיטת הרמב"ם" וקטע "מיהו אע"פ") (שיטת הרמב"ם).

כופר

בענין אם כופרא הוא ממונא או כפרה. כ"ח (קטע "והרמב"ן), מ"ט - נ"ב.

עוד בענין גדרי כופרא כפרה. מ"ט, נ'.

עדי שור הנסקל שהוזמו

דברי הרמב"ם והמאירי על היכא שהעידו על השור שהרג את הנפש והוזמו. ע"ד סק"ג סק"ד.

יכיר

בענין היכא שהוא פוסל את בנו ויש להבין אשה או בנים. ז'.

ילפותות

בענין "בעינין קרא כדכתיב".

כ"ה (קטע "גם יש להקשות").

בענין אם בגזירה שוה או היקש שפיר אפשר ללמוד אפשר מאי אפשר.

צ"ט (קטע "שוב כתב" ולהלן שם).

בענין שיש פירכא של סברא, דהיינו היכא שהסברא שגורמת את החומרא שיש אצל המלמד אינה קיימת בהנלמד, ויש פירכא שאינה של סברא אלא שסתם מצינו בהמלמד דין מחודש. צ"ב.

שממונא מאיסורא לא ילפינן.

פ"א.

בענין אם ילפינן קנסא מקנסא.

פ"א.

דברי הריטב"א בר"ה דף ט"ז שאסמכתות הרי הן בכלל כוונת הפסוק, רק שלא בדרך חיוב, ודעת הרמב"ם בזה.

ו' (קטע "מיהו יש לבאר" ולהלן שם).

הדרך שאחרי שחכמים קבעו את הדבר חובה הרי זה נשאר חיוב דאורייתא.

ו' (קטע "ועכ"פ עדיין").

כהונה

הדרך שמה שחלל מפסיד מתנות כהונה הרי זה תוצאה ממה שהוא פסול לעבודה ואינו משום עצם העובדא שהוא חלל.

ע"ב (קטע אחרון).

דברי האפיקי ים שזרעו של חלל פסול משום העובדא שיצירתו בעבירה.

כ"ז (קטע ראשון ולהלן שם), ל"ג סק"א.

בענין אין ממשכנין על הכופר.
כ"ח (קטע "והרמב"ן"), מ"ט
(ביאור ה').

הביאור של הר"י, ודברי הריטב"א, בהגדר
של אין ממשכנין על הכופר.
נ"ב.

בענין הפסק של הרמב"ם שממשכנין על
הכופר.
נ"א.

הביאור שלפי המ"ד שסובר שכופרא כפרה,
גדר הצד של ממשכנין על הכופר אינו
שהגב' הזאת נקראת גביית הכופר, שהרי
אין כפרה בעל כרחו, אלא הרי זה כפשוטו
לקיחת משכון כדי להבטיח שאח"כ ישלם
את הכופר מדעתו.
נ"א.

דברי הרמב"ם והמאירי על היכא שהעידו
על השור שהרג את הנפש והוזמו.
נ"א.

מודה בקנס

ביאור הדרשות שמודה בקנס פטור.
נ"ו סק"א.

גדרו של הקובץ שיעורים והציון ירושלים
בתשלומי קנס, ולמה מודה בקנס פטור.
נ"ו סק"ד סק"ו.

בענין מודה בקנס ואח"כ באו עדים.
נ"ו סק"א.

השיטה שאע"פ שמודה בקנס פטור אבל גם
בקנס שייך הדין של הודאת בעל דין,
וממילא הרי הם סוברים שכשהוא מודה
חוץ לב"ד, אשר שם לא נאמר הדין של
מודה בקנס פטור, הרי הוא חייב משום
הודאת בע"ד, והשגת הקצה"ח על זה שגם
המודה חוץ לב"ד פטור, רק שאם הודה
חוץ לב"ד ואח"כ באו עדים הרי הוא חייב,
משא"כ כשהודה בב"ד ואח"כ באו עדים
הרי הוא נשאר פטור.
נ"ו סק"א.

בענין היכא שראה עדים שממשמשין ובאים
והודה בקנס.
נ"ו סק"ד (קטע "ועוד דאפילו").

בענין היכא שהודה אחרי שבאו עדים.
נ"ו סק"ד.

בענין שהיכא שצריכים להודאתו, לא על
עיקר המעשה, אלא רק כדי לדעת שהי'
קיים תנאי מסוים שצריכים בשביל החיוב,
גם זה מיקרי מודה בקנס.
ה' (קטע "מיהו לכאורה" וקטע
"באם הא ליתא").

בענין מודה בקנס שהוא רק מדרבנן.
ס"ג.

דברי הב"ח והדרישה והתרומת הכרי
והנתי"מ בענין היכא שהודה בפני ב"ד
אחד האם ב"ד שני יכול לחייבו, וכן היכא
שנתחייב בב"ד אחד האם הוא יכול להודות
בפני ב"ד אחר ולהיות פטור.
נ"ו סק"ג.

מוציא שם רע

דברי הרמב"ם שהאזהרה להמלקות של
מוציא שם רע הוא הלאו של לא תלך רכיל.
ע"ח (קטע ראשון).

הדרך שבמוציא שם רע המלקות הן משום
שרצה להמית אותה והקנס הוא משום
שרצה לקובעה לזונה.
ע"ה (קטע אחרון).

מזיק

בענין "כי ליכא לאישתלומי מהאי מישתלם
מהאי".
נ"ח.

מיגו

בענין אם מיגו מועיל משום שהוא בגדר
הוכחה וראי', או האם הוא מועיל משום
"זכות טענה" ו"נאמנות".
כ"ח (קטע "ותוס' בכריתות וכן
המרדכי").

בענין מיגו דהעזה.
כ"ח (קטע "ותוס' בכריתות וכן
המרדכי").

בענין אם מיגו של בידו מהני אפילו במקום עדים.

כ"ח (קטע "והלשון השני" וקטע "ותוס' בכריתות שם").

של מלקות, רק שאדם בריא חייב לקבל ל"ט (או י"ג) עונשים כאלו.

ק"א (קטע "וי"ל שגם" וקטע "והנה לכאורה").

בענין למה אדם חלש שאינו יכול לקבל את כל המלקות נידון בפחות ואין משלימים את המלקות כשיתחזק. ובענין אם רשאי השליח ב"ד להפסיק לזמן מה באמצע נתינת המלקות.
ק"ב.

לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו

מנלן שאין לוקין על לאו שאין בו מעשה.
פ"ג (קטע "ברם יש לבאר" ולהלן שם), פ"ה.

שיטת החינוך שאם אפשר לעבור בלא מעשה, אז אפילו אם עשה מעשה, הרי זה נחשב בגדר אין בו מעשה ואינו לוקה.

פ"ג (קטע "והנה עיין בחינוך" ולהלן שם).

שיטת החינוך שעל סיכה הרי הוא שפיר לוקה כיון שציור זה של הנאה לא משכחת בלא מעשה.

פ"ג (קטע "אמנם נראה שטעמו" וקטע אחרון).

דברי המאירי שלא רק רבי יהודה, אלא גם רבי מאיר סובר שלאו שאין בו מעשה לוקין עליו.

ע"ה (קטע "והנה המאירי" ולהלן שם).

לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד

בענין לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד.
ס"ח.

דברי הגר"ח שמה שחלל מותר בגרושה הרי זה תוצאה מהעובדא שהוא נפסל, אבל מה שממזר מותר בממזרת הרי זה תוצאה מהעובדא שהוא ממזר, ואינו תוצאה מהעובדא שוהא נפסל לקהל.
ט' (קטע "ועכ"פ").

מיתות בית דין

שיטת הרמב"ם שד' מיתות ב"ד הן ד' מצות, והמצות הן על ב"ד, ושיטת הרמב"ן שכולן הן מצוה אחת מובערת הרע מקרבך אשר לפ"ז הרי זו מצוה לכל ישראל.
ל"ב** (קטע אחרון).

בענין אם יש ספק אם נוכל להמיתו במיתה הכתובה בו, האם מותר להמיתו בכל מיתות, או האם צריכים להשתדל להמיתו במיתה הכתובה בו אפילו אם ע"ז נצטרך לענות את דינו, וכן אפילו אם יש חשש שע"ז נפסיד את האפשרות להמיתו בכל מיתות.
ל"ב***.

הדרך שכתבו תוס' שרק את הרוצח ממיתים בדיעבד בכל מיתות שבעולם, אבל שאר חייבי מיתות ממיתים בדיעבד רק באחד משאר ג' מיתות ב"ד.
ל"ב***.

בענין כל מיתות בעדים זוממין.
ל"ב***.

מלקות

עונש מלקות

יסודו של הגר"ח שמלקות שאינן שלמות, או שניתנו שלא כדין, אינן בגדר מלקות אלא הכאות וחבלות בעלמא.
ק' (קטע "מיהו יש ליישב" ולהלן שם).

הדרך שגם אצל אדם בריא גם שלש מכות וגם תשע מכות חשיבי בגדר עונש של מלקות, דכל כל מספר ומספר חשיב בגדר עונש של מלקות, רק שאדם בריא חייב לקבל את הסוג עונש של מלקות של ל"ט מכות. והדרך שבאמת כל מכה ומכה לחודה (או כל שלש ושלש) נקראת עונש

ממזר

דברי הגר"ח שמה שחלל מותר בגרושה הרי זה תוצאה מהעובדא שהוא נפסל, אבל מה שממזר מותר בממזרת הרי זה תוצאה מהעובדא שהוא ממזר, ואינו תוצאה מהעובדא שהוא נפסל לקהל
ט' (קטע "ועכ"פ").

המ"ד שסובר שעכו"ם ועבד הבא על בת ישראל הולד פגום, וביאורם של רש"י והרמב"ן והמאירי בזה.
ט' (קטע "והנה ביבמות").

סוטה

דברי הרמב"ם שעדי קינוי וסתירה שהוזמו לוקין.
ע"ד סק"ב.

בענין אם מה שאשה שזינתה מפסידה את כתובתה הרי זה משום עצם הזנות או האם זה עונש על זה שעברה על האיסור של זנות, או האם זה קנס על מה שהיא גרמה שתאסר על בעלה, או האם זה בגלל דהוי כאילו התנה שחייב כתובה רק אם תהי' מותרת לו, או האם זה כדי שתהא קלה בעיני להוציאה.
ע"ג (קטע "ועי' גם").

עוד בענין אם מה שאשת איש שזינתה מפסידה את כתובתה הרי זה תוצאה ממה שהיא נאסרת על בעלה או האם זה בגלל עצם הזנות.
כ"ו* (קטע "ועכ"פ הרמב"ם").

עבד כנעני

בענין דברי רש"י שילפינן מהקנס של ראשי אברים שאסור לחבול בעבד כנעני.
ס"ט (קטע "ועי' בגיטין" ולהלן שם).

דברי תוס' שכל השלשים של עבד הם קנס

ואפילו מה שכנגד שויו, ודברי הירושלמי שמצדד לא כך.
ס"ז (קטע "וביותר" ולהלן שם).

שהיכא שאין מחייבים אותו בהקנס של שלשים של עבד, כי הודה בהקנס, בכה"ג הרי הוא משלם כפי שוויות העבד משום מזיק רגיל.
ס"ז (קטע "מיהו חזינן").

עבד עברי

לפי הצד שהוא נמכר עבור החיוב ממון שהוא חייב, האם זה בגדר דין רגיל של גוביינא, או האם זה דין חדש של מכירה לעבדות על ידי ב"ד, וממילא הרי זה סוג חדש של עבדות.
נ"ה.

בענין מה שחכמים מחלקים בין דיני מוכר עצמו לדיני מכרוהו ב"ד (דלא כרבי אליעזר).
נ"ה (קטע "והנה יש להקשות" וקטע "מיהו יש לדחות").

דברי תוס' בסוטה שמכירת האב את בתו לאמה הרי זה בדומה למכרוהו ב"ד, וממילא היינו חושבים שאמה העברי' נרצעת אע"פ שחכמים סוברים שרק מכרוהו ב"ד נרצע ולא מוכר עצמו.
נ"ה (קטע "ועוד קשה" וקטע "מיהו יש לדחות").

דברי הגר"ח בביאור עבד עברי גופו קנוי.
נ"ה (קטע "ועכ"פ").

בענין מה שרציעה צריכה ב"ד.
נ"ה (קטע "ומהמכילתא").

עד אחד

בענין אם ע"א שהעיד שקר עובר בלא תענה (ואפילו כשלא הועיל לחייב שבועה) וממילא הרי הוא נפסל לשאר עדיות כי עבר על לא תענה, או האם אינו עובר בלא תענה (ואפילו כשהועיל לחייב שבועה).
י"ג (קטע "ד.").

הא לחוד שהם יודעים שהוא בן גרושה, אלא הרי הם צריכים לומר שאמו נתגרשה בפניהם, ולא רק מחשש שמא הם טועים, אלא משום שזהו המהות של עדות כשירה. א' סק"א (קטע "מיהו אולי" ולהלן שם).

המצוה להעיד והלאו של לא תענה

דברי הרמב"ם ששני עדים חייבים להעיד על ממון רק אם הבעל דין תבע אותם להעיד, אבל עדי נפשות חייבים להעיד גם בלא תביעה.
ל"ב* (קטע אחרון).

דברי הרמב"ם בפר' ואתחנן שעוברים על לא תענה ברעך עד שוא גם היכא שהעידו עדות שאין לה ערך, וכגון היכא שהעידו שנתחייב ממון לחבירו אבל לא קנה מידו. א' סק"ג (קטע וי"ל שתוס" וקטע "ברם יש לדחות"), י"ג (קטע "ד.י"), כ"ב (קטע אחרון), כ"ה (קטע "והנה צ"ע").

בענין אם עד פסול שהעיד שקר עובר על לא תענה.
י"ג (קטע "א.י").

בענין אם עדי קידוש החודש שהעידו שקר עוברים על לא תענה.
י"ג (קטע "א.י"), צ'.

אין עד נעשה דיין

בענין אין עד נעשה דיין - הטעמים.
י"ג (קטע "ג.י"), קי"ד.

פסולי עדות

דברי העמודי אור שעדים צריכים להשאר כשרים עד שעובר כדי דיבור משעת ההגדה. ל"א (קטע "מיהו באמת").

(שיטת הרמב"ם שפסול מהתורה משום רשע רק אם עבר על לאו שיש עליו מלקות, ודברי התומים שהרמב"ם מודה שמיפסל אם עבר על לאו שניתן לאזהרת

דברי הנתיחה"מ שבאיסורין, אפילו כשצריכים שני עדים (כגון נגד חזקה), אבל כיון שאין צריכים הגדה בב"ד אינם מתחייבים בכאשר זמם אפילו אם העידו בב"ד, ודברי הקובץ הערות שלפ"ז הה"נ שאין פסול קורבה, ודברי הקצה"ח ששפיר חייבים בכאשר זמם.

א' סק"א (קטע אחרון), ב' סק"ב (קטע "ושוב"), ג', ה' (קטע "עוד יש להוכיח").

דברי שו"ת הר"ן שעד אחד באיסורין שהעיד בפני ב"ד אינו יכול לחזור בו אפילו ע"י אמתלא, ואם העיד שלא בפני ב"ד הרי הוא יכול לחזור בו גם בלי אמתלא, אבל רק בפני ב"ד, אבל לחזור בו שלא בפני ב"ד בעי אמתלא.

ב' סק"ב (קטע אחרון) סק"ד (קטע "שוב הראוני").

בענין אם שני עדי אחד המכחישים זה את זה יכולים להעיד יחד בעדות אחרת.
קי"ג (קטע "ועי בערל"ג").

המחלוקת בין הרא"ש ובין הרמב"ן והרשב"א אם להלכה עד אחד נאמן באיסורין אפילו כנגד חזקה קמייתא (גם כשאינו בידו). ב' (סק"ב קטע "והנה שיטת הקצה"ח") סק"ג, ג'.

דעת הרמב"ם שהוא שפיר נאמן.
ב' סק"ב (קטע "והנה שיטת הקצה"ח").

עדות

בענין עדות בדבר שבערוה, עי' בערך דבר שבערוה.

בענין הא שצריכים עדות שאתה יכול להזימה, עי' בערך הזמה - יכול להזימה.

כללי

היסוד שעדים צריכים לספר עובדא, ולא רק לומר הלכה, וכגון בעדים שמעידים שכהן הוא בן גרושה, דלא מספיק אם יאמרו רק

נותנים להעובר את הדינים של האם, אבל אין נותנים להאם את הדינים של העובר, כי לא נאמר שהאם היא ירך העובר, אלא שהעובר הוא ירך אמו. ל"ג סק"ב.

פסולי עבודה

שיטת הרמב"ם שחלל שעבד לפני שידעו שהוא חלל אינו מחלל את העבודה אפילו אם נודע אח"כ שהוא ודאי חלל, ושיטת הרמב"ן ור"ת שסוברים שרק אם נודע שהוא ספק חלל. י"ד (קטע אחרון).

שיטת הרמב"ם שחלל שלא ידעו שהי' חלל אינו פוסל אפילו אם עבד אחרי שנודע, ושיטת הרמב"ן שאין מניחין אותו לעבוד. י"ד (קטע "והנה שיטת הרמב"ם") (ודברי הכ"מ והמהרש"א על דבריו).

דברי המרחשת שהרמב"ם מודה שהעבודות שעובד אחרי שנודע אינן עולות לכשרות הקרבן, רק שאינן פוסלות את הקרבן. י"ד (קטע "והמרחשת").

בענין אם "ברך ה' חילו" קאי גם על אכילת תרומה לפוטרו מקרן וחומש. י"ד (קטע "והנה בפסחים" ולהלן שם), ט"ו (קטע ראשון).

שיטת רש"י שברך ה' חילו קאי על כל מתנות כהונה. מתנות כהונה. ט"ו (קטע ראשון).

צדקה

בענין שהחויב של צדקה הוא חיוב מצוה כלפי שמיא ולא חוב ממוני להעני. נ"ז.

קידוש החודש

(הקושיא למה עדי קידוש החודש שחיללו את השבת כדי לבוא ולהעיד כשרים ואינם נחשבים עדים שאי אתה יכול להזימם כי אם יוזמו הרי יוצא שחיללו שבת והיו פסולים לעדות. י"ג קטע "א").

מיתת ב"ד או לאו הניתק לעשה משום שהתם מה שאין לוקין אין זה משום שהלאו הוא קל אלא אדרבה משום שהוא חמור בזה שיש בהוא ענינא מיתת ב"ד, או משום הענין שהוא חייב לתקנו, והרי היכא שביטל את העשה או לא קיים אותו יש באמת מלקות. וכן הוא גם בלאו הניתן לתשלומין כי הטעם למה אין מלקות הרי זה משום שהוא צריך לשלם. ודברי הנתי"מ שהבין אחרת את כוונת התומים והיינו שלא הניתק לעשה נחשב חמור כיון ששייך ציור ששפיר ילקה וכהנ"ל היכא שביטל או לא קיים, ולא הניתן לתשלומין נחשב באמת קל כיון שלעולם אין בו מלקות. (צ"א.)

נמצא אחד מהם קרוב או פסול כולם פסולים

בענין אם אומרים נמצא אחד מהם קרוב או פסול כולם פסולים גם היכא שאינו פסול בגופו אלא שהגדתו נפסלה, וכגון היכא שהעידו שלא בפני הבעל דין, או שנפסל משום דהוי עדות שאי אתה יכול להזימה, וכן האם אמרינן בכגון זה שהגדה שבטלה מקצתה בטלה כולה, כגון היכא שהוכחשו, אשר בכה"ג העדים עצמם לא נפסלו, רק שהגדתם נפסלה, האם נפסל גם החלק שאמרו לפני החלק שהוכחשו, או האם לא מתבטל החלק ההוא כיון שהעדים עצמם לא נפסלו.

א' סק"ג (קטע "ולפי הדרך" וקטע אחרון).

עדים ששיקרו

בענין היכא שהודו העדים ששיקרו: האם על סמך הודאתם אפשר להוציא מהתובע את מה שגבה (כן סובר הב"י בחו"מ בסוף סי' ל"ב), או האם אי אפשר כי כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד (כן סובר הרמ"א בדרכי משה שם), ושאפילו אם אי אפשר אבל אפשר להוציא מן העדים עצמם משום מודה בחיוב גרמי. ס"ב, ס"ג.

עובר ירך אמו

דברי השבות יעקב שבעובר ירך אמו

עוד בענין יכול להזימה בעדות קידוש החודש.

כ"ו (קטע "וע"ע במנחת חינוך" ולהלן שם).

בענין אם עדי קידוש החודש שהעידו שקר עוברים על לא תענה.

י"ג (קטע "א."), כ"ו (קטע "וע"ע במנחת חינוך").

קים לי בדרכה מיני

בענין המחלוקת בין רבי מאיר וחכמים בעדי ממון שהוזמו אם לוקין וגם משלמין או רק משלמין, ע"י בערך הזמה סקט"ז.

הדרך שבקים לי בדרכה מיני המיתה נחשבת עונש על שני הדברים.

כ"ב (קטע "עוד כתב הרמב"ן").

היסוד שבמיתה וממון החיוב מיתה פוטר אותו מהחיוב ממון, אבל במלקות וממון נאמר רק שאי אפשר לחייבו שני עונשין.

ע"ג (קטע "והנה בחידושי הגר"ח" וקטע אחרון), ע"ד סק"ג (קטע אחרון).

דברי הר"י שהיכא שזממו לעשות לאחיהם שני דברים לא אמרינן קלב"מ כיון שזממו לעשות את שני הדברים, וביאור סברתו בזה.

ע"ב, ע"ג, ע"ד.

שיטת הרמב"ם שגם היכא שעבר החובל על לאו אחר בהדי החבלה (חוץ מהלאו של חובל) הדין הוא שמשלם ואינו לוקה כמו שאינו לוקה על הלאו של חובל (וע"י להלן כאן בסק"ה בשם האחיעזר לענין הלאו של גזילה).

ע"ד סק"ד.

בענין מה שהעדים שמעידים שאשת איש זינתה והוזמו נהרגין ואין משלמין ממון עבור הפסד הכתובה.

כ"ב.

כללי מיתה לזה ותשלומין לזה.

ע"ח (קטע "ברם קשה לי" ולהלן שם).

קנס

ע"י עוד בערך מודה בקנס.

דברי רש"י בדף ד' ע"ב שקנס הוא בגדר חידוש.

פ"א.

בענין שחיוב קנס לא בעי אזהרה.

ס"ט.

היסוד שכשהתורה קבעה את החיוב של הקנס לא קבעה בתחילה חיוב תשלומין להבעל דין, אלא יסוד החיוב הוא שיוציא את סכום הקנס מתחת ידו, רק שבמקום לזורקו לים המלח התורה אמרה לתתו להבעל דין.

נ"ז (קטע אחרון), ס"ט (קטע "ובנוגע").

בענין אם יש חיוב קנס היכא שהי' שוגג.

כ"ט (קטע "מיהו י"ל").

בענין אם תמיד משלם את הקנס דוקא לאדם זה שחטא נגדו.

ק"ו (קטע אחרון).

קרבן חטאת יחיד

בענין אין ממשכנין על החטאת, והשיטות שלפעמים שפיר ממשכנין.

כ"ח (קטע "והרמב"ן").

ביאור המחלוקת בין רבי מאיר ורבנן בשנים אומרים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי, דרבי מאיר מחייב חטאת על פי העדים, ורבנן אומרים מה אם ירצה לומר מזיד הייתי.

כ"ח (קטע ראשון ולהלן שם).

הדרך שסברת רבנן היא משום דהוי מילתא דנפשי'.

כ"ח (קטע "והרמב"ן" וקטע אחרון).

הדרך שטעמם הוא משום שנאמר תנאי מיוחד שצריכים הודע אליו.

כ"ח (קטע "ועוד הי' אפשר לומר" וקטע אחרון).

בענין "מיגו דאי בעי אמר מזיד הייתי".

כ"ח (קטע "והלשון השני" ולהלן שם).

שהעמידה תנאי דבעינן שיעשה מעשה, ולפ"ז מה שאינה מענישה על המחשבה גרידא הרי זה בגדר חידוש, או האם התורה מענישה תמיד רק בגלל המעשה שנעשה, ואדרבה מה שהיא מענישה גוים על המחשבה לחוד הרי זה בגדר חידוש. ל"ו.

דברי הרמב"ם והמאירי בענין אם לאו שאין לוקין עליו קל בעונשו בידי שמים ממלקות ארבעים. צ"א.

שעונש בידי שמים חייבים גם בלי התראה. צ"א.

תרומות ומעשרות

הדעות בענין למה במכירי כהונה אינו רשאי ליתנו לכהן אחר. כ"א.

בענין טובת הנאה ממון. י"ד (קטע ראשון).

בענין "נאמן אדם על עצמו יותר ממאה עדים". כ"ח (קטע "ובכריתות" ולהלן שם).

ראוה מדברת

הביאור שחזקת האם מהני לבת, וכן שחזקת האב מהני להחזיק את הבן בכהונה, כי יש להם חזקה שלא נתקלקל כחם להוליד כשרים. ט' (קטע "גם י"ל בדעת תוס"י), י"ז (קטע "וי"ל דיש מקום" וקטע אחרון), כ"ז (קטע "והנה גם"), ל"ג סק"א.

רוצה

בענין למה טריפה שהרג פטור ממיתה. כ"ב (קטע "שוב הקשה הרמב"ן על הא").

שכר ועונש

בענין אם מה שהתורה מענישה הרי זה בגלל הרצון והמחשבה והכוונה לעבור, רק